

Ćwiczenia i zabawy dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

Rozwój SI

Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz

FORU4

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Objawy sygnalizujące zaburzenia ze spektrum autyzmu	6
Przeprowadzenie diagnozy zaburzeń SI z dzieckiem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	8
Ćwiczenia stymulujące układ przedsionkowy	11
Ćwiczenia stymulujące układ proprioceptywny	17
Ćwiczenia stymulujące układ dotykowy	22
Ćwiczenia stymulujące wzrok, słuch, węch i smak	28
Zakończenie	33

WSTĘP

Dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu stanowią bardzo dużą grupę pacjentów biologicznych udział w zajęciach z integracji sensorycznej. Zanim jednak rozpocznie się proces terapeutyczny, konieczne jest przeprowadzenie rzetelnej diagnozy. Terapeuta musi bowiem zwrócić uwagę na trudności, które towarzyszą dziecku w codziennym życiu. Kluczowe staje się określenie mocnych i słabych stron dziecka. Na tej podstawie można dobrać odpowiednie ćwiczenia i aktywności.

Praca z dziećmi z ASD nie należy do najłatwiejszych. Wymaga bardzo dużo wycucia i systematycznej modyfikacji podejmowanych działań. Wynika to z faktu, że przetwarzanie bodźców sensorycznych może być zaburzone na trzy sposoby:

- nadwrażliwość – do mózgu przedostaje się zbyt duża ilość bodźców, które są bardzo intensywne,
- podwrażliwość – do mózgu dociera zbyt mało bodźców, a układ nerwowy reaguje jedynie na te o wysokim napięciu,
- biały szum – przekaz płynący ze świata zewnętrznego jest zakłócony lub nie dociera do mózgu; odgłosy płynące z wnętrza ciała (np. bicie serca) mogą zakłócać słyszenie bodźców z zewnątrz.

T. Axtwod wyróżnia natomiast następujące rodzaje wrażliwości, które charakteryzują dzieci z ASD:

- nadwrażliwość słuchowa głównie na trzy rodzaje dźwięków: nagłe, nieoczekiwane dźwięki „głuche”, np. szaczkanie psa, płacz dziecka, kaszel dźwięki o wysokiej częstotliwości wydawane przez urządzenia elektroniczne; dźwięki dezorientujące, np. spotkania towarzyskie, dźwięki w centrum handlowym itp.,
- wrażliwość dotykowa – poszczególne sfery ciała mogą być bardziej wrażliwe,
- wrażliwość na smaki i konsystencję pokarmów,
- wrażliwość wzrokowa na natężenie światła, kolory lub zniekształcenia w obrębie percepcji wzorkowej,
- wrażliwość zapachowa,
- wrażliwość na ból i temperaturę – dziecko nie reaguje na ból, strój nieadekwatny do pogody,
- synestazja, np. widzenie kolorów po usłyszeniu dźwięku,
- funkcjonowanie motoryczne: specyficzny chód, brak koordynacji między głową a dołem ciała, trudności z utrzymaniem równowagi, obniżenie sprawności manualnej, niektóre dzieci mają problemy ze stawami, problem z czuciem rytmu, trudności z naśladowaniem ruchów,
- zaburzenia mięśniowe – trudności w regulacji napięcia mięśniowego, ruchów korycnych, koordynacji czasowej ruchów, mowy, postawy ciała, równowagi i modulacji sensorycznej.

- brak zjawiska habituacji – jeżeli np. w pomieszczeniu tylko zegar, kąpie woda itp., zdrowa osoba po jakimś czasie przyzwyczaja się do dźwięku i nie słyszy go; dziecko autystyczne cały czas słyszy ten dźwięk, jest „zakłócone” przez ten bodziec,
- problemy w różnicowaniu znaczącej i nieznaczącej informacji wzrusznej i słuchowej. Dzieci autystyczne często zbyt silnie reagują na jeden rodzaj bodźca, a jednocześnie nie zwracają uwagi na inny, tego samego typu,
- większość dzieci autystycznych reaguje na silne bodźce – są podrażnione, oczekują silnych wrażeń dotykowych. Ayres zauważyła, że nie rejestrują bodźców bólowych, stąd uderzają siebie lub innych, np. kopią, nie zdając sobie sprawy z tego, że to boli.

Znajomość powyższych informacji dotyczących bodźców sensorycznych pozwala przygotować ćwiczenia, które będą w odpowiedni sposób stymulowały dziecko i pozytywnie wpływały na jego funkcjonowanie.